

biznes_v_umovah_vijni_sucasnij_stan_problemi_ta_slahi_ih_virisenna (дата звернення: 08.05 2024 р.)

4. Український бізнес під час війни: реальна аналітика та перспективи на майбутнє у 2024 році. FinStream. 30 жовтня 2023 р. URL: <https://finstream.ua/ukrayinskyj-biznes-pid-chas-vijny-analytyka/> (дата звернення: 08.05 2024 р.)

Богдан ГЛИВА

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Програми соціально-економічного розвитку – це стратегічні документи державного планування, що включають у себе комплексні стратегії та плани на рівні держави або регіону. Їх метою є поліпшення якості життя громадян та сприяння їхньому економічному зростанню.

Один із основних принципів регіональної політики країн ЄС – це забезпечення сталого розвитку міст. За критеріями сталого розвитку, Україна має помітне відставання від країн Європи. У даний час спостерігається територіальна диференціація сталого розвитку регіонів в межах України.

Міста України потерпають від низки певних соціально-економічних та екологічних проблем [1]:

1. У великих містах, особливо мегаполісах, відзначається значна концентрація населення і виробництва. У той же час, розвиток більшості середніх та малих міст з недорозвиненим промисловим сектором сповільнюється. Відтак для великих міст зростає загроза екологічного плану.

2. Стан житлово-комунального господарства міст є неналежним, як і обсяги капітальних вкладень у розвиток житлового будівництва та введення нових житлових приміщень в експлуатацію.

3. Проблеми міст, пов'язані з ефективним функціонуванням систем водопостачання та водовідведення, залишаються катастрофічними. Санітарно-гігієнічна ситуація, особливо у великих містах України, є загрозливою. За підсумками 2023 року в Україні в аварійному та ветховому стані перебуває 38,2% водопровідних мереж. У 282 населених пунктах України місцеве населення користується питною водою з місцевих джерел,

проте якість цієї води не відповідає нормативним вимогам за фізико-хімічними показниками, такими як загальна жорсткість та вміст хлоридів.

4. Благоустрій міст має низький рівень, а ситуація зі збиранням та утилізацією твердих побутових відходів залишається незадовільною.

Порушення екологічного балансу завдає і впливу на розвиток сільськогосподарського комплексу регіону.

Поряд з екологічними, санітарно-гігієнічними проблемами та економічними втратами, актуальними для регіонів та міст України стають питання вторинного використання ресурсного потенціалу, насамперед як вторинної сировини та джерел для виробництва енергії [2].

5. Постійною проблемою для міст України залишається функціонування промислових підприємств та промислових зон, розташованих у їх межах. Традиція розташування промислових підприємств бере свій початок ще з часів Радянського Союзу. На території підприємств відзначається присутність так званих «промислових» зон і швидке накопичення великих обсягів небезпечних відходів промислового виробництва.

У майже всіх регіонах України наразі пестициди, які заборонено використовувати, знаходяться на територіях підприємств-виробників і складів, часто розташованих у містах, без дотримання необхідних екологічних стандартів. До прикладу, на території Вінницької області було накопичено 2300 т пестицидів, на території Дніпропетровської області – 430 т.

Найбільшими темпами накопичення відходів 1-111 класів небезпеки (тобто особливо небезпечних) протягом останніх років відбувалося на території таких промислово розвинутих регіонів як Полтавська, Сумська, Запорізька області. У м. Києві (дані 2020 р.) накопичення відходів 1-3 класів небезпеки (тобто особливо небезпечних) збільшилося на 10 тис. т.

6. Економіка міст, особливо малих, має обмежену різноманітність, відтак не вистачає вільних робочих місць і не створюються нові. Слабо розвинена сфера послуг, соціальна інфраструктура у містах України є застарілою. Все це ускладнює ситуацію на ринку праці та призводить до трудової міграції з прилеглих територій до великих міст, а також з малих міст до обласних центрів і міста Києва. Більшість міст України стикаються із загальними демографічними та соціально-економічними проблемами, такими як старіння населення, недофінансування дошкільних закладів та нелегальна зайнятість, особливо у сферах будівництва та послуг.

7. В Україні спостерігається чітка взаємозалежність між розміром міста та відсотковим співвідношенням населення, зайнятого у всіх галузях

економічної діяльності міста, а також між розміром міста та потенціалом розвитку ринку праці.

8. Незадовільним залишається стан дорожнього господарства міст України. Із загальної кількості мостів та шляхопроводів міст України 760 споруд (дані 2022р.) (8,2%) має обмежену несучу спроможність або знаходиться в аварійному стані.

Багато міст мають застарілі генеральні плани, які потребують оновлення. Актуалізація цих планів визначить потреби в територіях для забудови та інших видів використання.

Більшість з перерахованих проблем щодо забезпечення сталого розвитку міст мають тісну взаємозалежність. Це вимагає застосування інтегрованого підходу до соціально-економічної модернізації регіонів та міст України на основі концепції сталого розвитку.

Курс на євроінтеграцію, визнаний Україною як пріоритетний, передбачає імплементацію європейських стандартів якості життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амоша О.І. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: монографія. Донецьк: НАН України, інститут економіки промисловості, 2020. 534.
2. Іванова Т.В. Екологізація як функція інноваційного розвитку економіки України. Інфраструктура ринку. 2017. №7. С.276-279.

Юрій ТАРАС

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
yurataras09@gmail.com*

ЗМІНИ ЦІННОСТЕЙ В РІЗНІ ЕПОХИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО

Отож, перед тим, як починати певне таке невеличке дослідження щодо зміни цінностей в певні епохи, то варто ще попередньо наголосити, що ці епохи ми будемо проходити за принципом, про який наголошував Річард Бульє. Він говорив, що кожна епоха у різних науках повинна відповідати історичним епохам (давній час, античність і т. д.) в поєднанні з філософією, яка критичніше і лаконічніше буде це пояснювати. [6, с. 1] При цьому, ми будемо відштовхуватися вже від більш сучасної